

Motion till riksdagen 2019/20:601

av **Runar Filper m.fl. (SD)**

Fiske och vattenbruk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta offentliga institutioner prioritera svenskfångad fisk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad utnyttja tilldelade fiskekvoter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för marknadsekonomiska principer och långsiktigt hållbart nyttjande av fiskevatten verka för en livskraftig svensk fiskerinäring och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvoterna i Östersjön och andra vatten ska anpassas till vad vetenskapen anser vara försvarbart och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte missgynna svenska fiskare inom EU och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för minskad bottenrålning i kustnära vatten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regelverket för fiskelicenser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av passiva redskap och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för fiskodling i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera miljöbalken och förenkla tillståndsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda omklassning av vattenbruk till areell näring och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reducera den administrativa bördan för vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra fiskutsättning och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra miljöförbättrande åtgärder för sportfisket och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med förbättrade vandringsleder för att underlätta fiskens vandringar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla bildandet av fiskevårdsområden och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överlåtelse av ålfisketillstånd bör möjliggöras och att legalt ålfiske bör underlättas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Havet är en betydelsefull resurs och fisket är en betydelsefull svensk näring med gamla anor. Fiskets kulturella aspekt liksom dess ekonomiska betydelse ska framhållas. Antalet yrkesfiskarlicenser är i dag omkring 1 000 stycken, men fisket genererar flera gånger så många arbetstillfällen i livsmedelsindustrin. Förutom att fisk är ett bra livsmedel utgör fisket en viktig komponent i den svenska livsmedelsproduktionen.

Prioritera svenskfångad fisk

Det är viktigt att framhålla att allt svenskt fiske är och ska förbli hållbart och noga reglerat, vilket innebär en trygghet för konsumenten. Fiskens ”svenska” ursprung är alltså en sorts certifiering i sig och därmed bör offentliga institutioner prioritera fisk som fångats i svenska vatten vid inköp.

Utnyttja tilldelade kvoter

Fisket regleras av EU-kommissionen, vilket är ett försvarbart system, givet fiskets regionala natur. Kvoter tilldelas utifrån vetenskapliga underlag, vilket också är en helt rimlig ordning. Enligt riksdagens utredningstjänst finns för Sveriges del betydande utrymme för ökade fångster utifrån tilldelade men outnyttjade kvoter. Svenskt fiske bör öka inom tilldelade kvoter och berörda myndigheter bör sålunda ges i uppdrag att underlätta för branschens aktörer.

Underlätta för svenska fiskare

Inom ramen för marknadsekonomiska principer och långsiktigt hållbart nyttjande av fiskevattnen, behöver man verka för en livskraftig svensk fiskerinäring. Exempelvis bör byråkratin ses över i syfte att minska fiskeribranschens administrativa bördor.

Vetenskapens och forskningens rekommendationer

Torskbeståndet i Östersjön är i mycket dåligt skick, det gäller i synnerhet det så kallade ”östra beståndet” öster om Bornholm. Detta innebär att fisket behöver regleras mycket

kraftigt, vilket också sker. Det kan dock tilläggas att inte ens de begränsade kvoterna tas upp, eftersom de kvarvarande torskarna har så liten storlek.

Vad gäller åtgärder är stark reglering och om så krävs ett totalt stopp i vissa bestånd, en helt rimlig tanke. Detta ska dock inte hanteras genom omröstning om ett totalt stopp i riksdagen. Frågan är när ett sådant eventuellt stopp skulle kunna hävas. Situationen kan variera mellan olika bestånd. Kvoterna bör anpassas till vad vetenskapen anser vara försvarbart, vilket i praktiken kan innebära ett temporärt stopp för torskfisket i vissa bestånd. Det är av största vikt att rätt kompetens kan reglera exakt hur långt restriktionerna behöver gå och hur länge de behöver vara i kraft. Svensk fiskepolitik ska utgå från forskningens rekommendationer.

Missgynna inte svenska fiskare

Dagens fiskeripolitik inom EU gör att svenska fiskare blir särbehandlade och att fisket inte bedrivs på lika villkor inom de olika länderna. Implementering av EU-lagstiftning måste alltså utformas på ett sådant sätt att svenska fiskare inte drabbas av konkurrensnackdelar gentemot konkurrenter i andra EU-länder runt Östersjön. Det är inte ovanligt att regelverket i de olika Östersjöländerna slår olika hårt mot de olika ländernas fiskare.

Vidare måste regelverket för det så kallade pricksystemet som finns i Sverige, där prickarna stannar kvar på båten även om den säljs, vara likvärdigt. Regelverken för överlåtelser av fiskerätter bör förenklas, samt en större flexibilitet bör tillåtas avseende tidsgränserna för fiskekvoter.

Förvalta bestånden av skarv och säl

Skarv- och sälbestånden behöver minska kraftigt. Skarven, som i Sverige utgör en ansevärd stor population med många häckande par, påverkar fiskbestånden negativt, skapar sanitär olägenhet för friluftslivet och reducerar skog och natur där fåglarna häckar. En allmän jakttid på skarv vore bra från såväl förvaltningssynpunkt som naturvårdande perspektiv.

De senaste åren har även antalet sälar utmed Sveriges kustlinje ökat, vilket innebär allvarliga problem för kustfisket. Regeringen har nu beslutat om att licensjakt på gråsäl möjliggörs. Det är inte tillräckligt, sådan jakt också bör omfatta knobbsäl och vikare som åsamkar liknande skador på fångster och fångstredskap. Licensjakt som utformas på liknande sätt som dagens regionala skydds jakt, skulle inte hota sälbestånden. Däremot skulle licensjakt på säl kunna vara ett sätt att minska konflikterna mellan sälar och fiskerinäringen, som känner av ökade skador på fiskeredskap och fångster. Reglerna för jakt på säl bör ses över. Det inkluderar reglerna för att sälja sälprodukter, vilka idag försvårar handel med skinn, kött eller olja från säl. Yrkanden om säl och skarv finns i Sverigedemokraternas kommittémotion om svensk jakt- och viltvård.

Gynna kustnära fiske, verka för mindre bottentrålning i kustområden

Det ska vara möjligt att bedriva såväl storskaligt som småskaligt yrkesfiske i Sverige, även om det slutligen är den enskilda entreprenören som väljer typ av båt, redskap och

hamn att landa sin fångst i. Ett flertal hamnar utmed hela Sveriges kust bör bevaras och utvecklas. Där kan fisk landas och tas om hand av lokal livsmedelsindustri. Ett aktivt fiske med livskraftiga fiskeentreprenörer skapar levande kustsamhällen längs svenska kuster. Detta skapar jobb och därmed liv i skärgården.

Uppfattningarna är skilda om bottentrålning, men många aktörer hävdar att bottentrålning skadar de marina ekosystemen. Det bör därför utredas hur bottentrålning i kustnära områden kan minska till förmån för mer selektivt fiske utan att branschen drabbas. Det är dock viktigt att inte radera ut en hel bransch genom förbud eller alltför långtgående regleringar.

Förenkla regelverket för fiskelicenser

Det småskaliga kustnära fisket ökar antalet arbetstillfällen i fiskerinäringen, kultur bevaras och den unika skärgårdsmiljön utvecklas. Tyvärr försvåras detta av ett stelbent regelverk för fiskelicenser. Generationsskiften måste underlättas och möjliggöras genom överlåtande av fiskelicens, för att ge näringen tillförsikt inför framtiden.

Passiva redskap och utnyttjandet av kustkvoterna

Forskning kring vilka fiskeredskap som tillfredsställer entreprenörens behov av effektivitet och på samma gång tar marinekologisk hänsyn, pågår. Sådan forskning bör även fortsättningsvis bedrivas. Dialogen mellan yrkesfiskare och forskare inom detta område är oerhört viktig. Möjligheterna att öka utnyttjandet av kustkvoterna, som i många fall är iögonenfallande låga, ska utredas.

Fiskodling

Sverige har mycket goda förutsättningar för matfiskproduktion och då särskilt i de norra delarna av landet där de näringsfattiga regleringsmagasinen finns. Odlad fisk utgör en resurseffektiv proteinkälla och hälsosam mat. Matfiskproduktion kan ge positiva regionalpolitiska effekter, stärka Sveriges självförsörjningsgrad av livsmedel samt skapa varaktiga arbetstillfällen på landsbygden. Vidareförädling ger dessutom upphov till ytterligare arbetstillfällen, direkt och indirekt. Regeringens utredning SOU 2009:26 ”Det växande vattenbrukslandet” har tydligt belyst potentialen med ett växande vattenbruk.

I Norge är vattenbruksproduktion i runda tal 100 gånger den svenska produktionen. Till Sverige importeras mer fisk och skaldjur än det som skulle behöva importeras, om de egna möjligheter som finns utnyttjas bättre.

Det bör utredas hur kostnaderna för näringsidkare i branschen kan sänkas. Lägre kostnader för näringsidkare skulle öka lönsamheten och bidra till förutsättningar för en varaktig och ekonomiskt bärkraftig industri. Tillsynsavgifterna är exempelvis väsentligt högre än för annan verksamhet som kräver miljötillstånd.

En klassificering av vattenbruket som areell näring skulle kunna medföra att olika stödformer blir tillgängliga även för vattenbruk. Om vattenbruket skulle klassas som areell näring kunde andra stödformer bli verklighet. Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att utreda frågan om klassificering. Tillståndsprocessen för fiskodling varierar

också stort mellan olika länsstyrelser, en process som kan ta många år. Tillstånden är inte enbart tidskrävande och kostsamma, utan är dessutom tidsbegränsade till tio år.

Etablering av nya fiskodlingar samt förutsättningarna för befintliga odlingar att expandera ska förbättras. Rådande lagstiftning och reglering hindrar utveckling och förnyelse. Det bromsar initiativ om att framföra nya mindre miljöpåverkande odlingstekniker och odling av nya arter.

Den administrativa bördan behöver reduceras. I nuläget har flera olika myndigheter ansvar för prövning och tillsyn av vattenbruk. En bättre samordning krävs mellan de myndigheter som ansvarar för prövning och tillsyn av vattenbruk.

Fiskutsättning

Hav, sjöar och vattendrag med tillhörande flora och fauna är viktiga att bevara och skydda och utkomstmöjligheter för människor som bor i dessa områden ska stimuleras. Som ett led i detta arbete behöver den fiskutsättning som sker uppmuntras. De arter som främst sätts ut i dag för bevarande av naturliga arter är lax och öring. Den för sportfisket vanligaste utplanterade arten är regnbåge.

Sportfisket

Sportfisket av lax, öring, och regnbåge samt andra arter ger, förutom nöjet, tillfällen till motion, naturupplevelser och avkoppling. Fisketurismen har under senare tid vuxit och omfattar besök vid sjöar och älvar, stugbyar, båtuthyrningsfirmor, fiskekurser och mycket annat, vilket i sin tur bidrar till regional tillväxt.

Sportfisket innebär en stor potential för turism och landsbygdsutveckling och bidrar till sysselsättning och en levande landsbygd. Samtidigt bör man inte blunda för intressekonflikten mellan sportfisket och andra aktörer som nyttjar vattnet som resurs. Mycket av den flora och fauna som etablerats under århundraden av mänsklig verksamhet lever i och gynnas av de förhållanden som råder i vattenkraftsdammarna. Dammarna utgör viktiga flödesbegränsningar och slamfällor i vattendragen vilket jordbruket annars uppmuntras att anlägga. Dessutom bidrar dammarna till viktiga miljöer för rekreation och ett rikt friluftsliv.

Frivilliga initiativ hos olika intressegrupper och vattenkraftsägare runt vattendrag gällande fiske- och miljöförbättrande åtgärder, är positivt. En utredning bör tillsättas kring hur ett samordnat investeringsstöd för att underlätta fiskens vandringar kan utformas. Arbetet för att få till förbättrade vandringsleder för fisk behöver intensifieras.

Förenkla bildandet av fiskevårdsområden

I vissa områden har kommersiell fiskeriverksamhet med stöd av allemansrätten blivit allt vanligare. Detta ökar antalet konflikter och minskar vattenägarnas incitament att investera i fiskevårdsåtgärder. Det bör därför utredas om bildandet av fiskevårdsområden i sådana vatten där fritt handredskapsfiske nu råder, kan förenklas. Ett ökat antal fiskevårdsområden kan bidra till en utveckling av fisketurismen och annat småskaligt fiskeföretagande.

Ålfiske

Bestånden av ål har i ett längre perspektiv försvagats betydligt, vilket även har uppmärksammats på EU-nivå. Alla bör vara överens om att ålfisket måste vara reglerat i de vatten som berörs. Men ett ensidigt stopp för ålfiske från svensk sida är svårt att ställa sig bakom. Detta eftersom det skulle radera ut den unika ålkulturen i södra Sverige.

För övrigt föreligger även ett annat hot mot svenskt ålfiske. Innehavare av ålfisketillstånd kan inte överlåta sina företag och därtill nödvändiga licenser för att bedriva ålfiske till annan person eller annat företag. Detta innebär att dagens ålfiskeföretag inte kan fortsätta sin verksamhet när innevarande tillståndshavare upphör med sin verksamhet. Överlåtelser av ålfisketillstånd bör möjliggöras.

De hårda regleringarna medför av allt att döma ett ökat illegalt ålfiske. Denna drivkraft behöver minskas genom att, i den mån det är möjligt, underlätta för legalt fiske. Problemet med ål som inte kan passera vattenkraftverk bör avhjälpas genom fler passager uppströms och nedströms, vilket är under utveckling. Den så kallade Ålfondens finansiering bör förstärkas.

Runar Filper (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Mats Nordberg (SD)

Yasmine Eriksson (SD)